

Forskningstræning

Statistik og forskningsmetodik

2025

Program – Del 1

- Dag 2
  - 9.15-10.00
    - Repetition
    - Regression

Naturvidenskabelig metode

Observation

Ide

Hypotese

Statistisk hypotese

Observation – systematisk

Statistisk hypotese test

Tese

Statistik skal hjælpe os med at finde ud af, om den forskel vi observerer, er kausalt forbundet med en intervention/proces, eller et resultat af tilfældig variation.

Take-home

Forsknings metodologi 1

Ethvert forsøg skal baserer sig på et videnskabeligt solidt grundlag.

- Statistik skal hjælpe os med at finde ud af, om den forskel vi observerer, er kausalt forbundet med en intervention/proces, eller et resultat af tilfældig variation.

Statistik

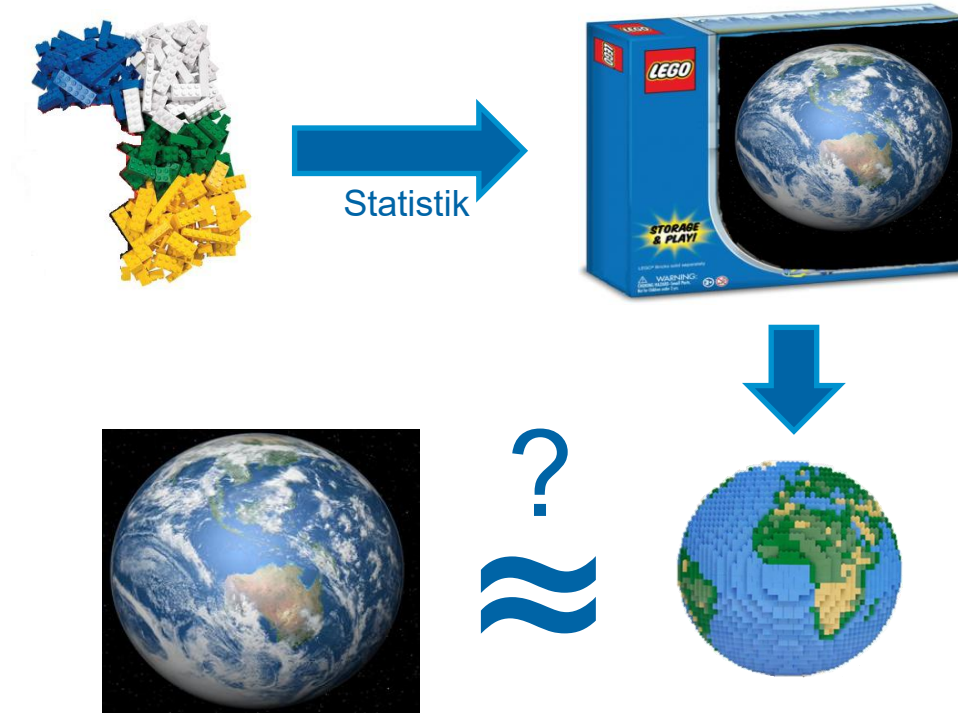
- Median
- Gennemsnit
- Spredning
- SE
- SEM/SD
- Korrelation/sammenhæng
- Tid til hændelse modeller
- Generaliserede liniære modeller
  - Multivariat analyser

Regression

- Regression er en modelering af data.
  - Lineær
  - Cox
    - tid-til hændelse regression

Modeller forklaret med Lego

- Modeller laves på basis af observationer

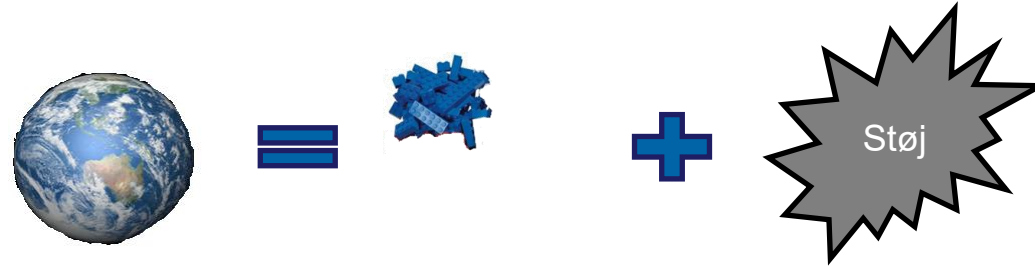
Modeller forklaret med Lego

- Modeller laves på basis af observationer

Modeller forklaret med Lego

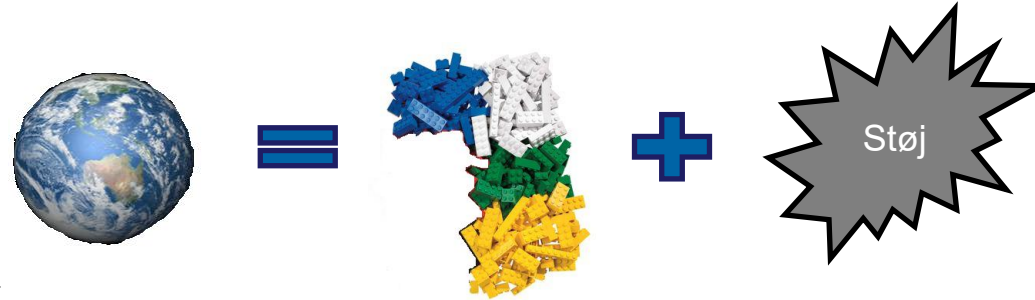
- Forklare variationer i data
  - **Outcome = kendt faktor + støj**

- Univariat
  - Forklarer typisk kun lidt variation
    - Selvom p-værdien er lille

Modeller forklaret med Lego

- Forklare variationer i data
  - **Outcome = kendt faktor + støj**

- Multivariat model
  - Overfitting
  - Kan være vanskelige at tolke
    - Komplekse sammenhænge
  - Hvilke variabler og hvor mange?

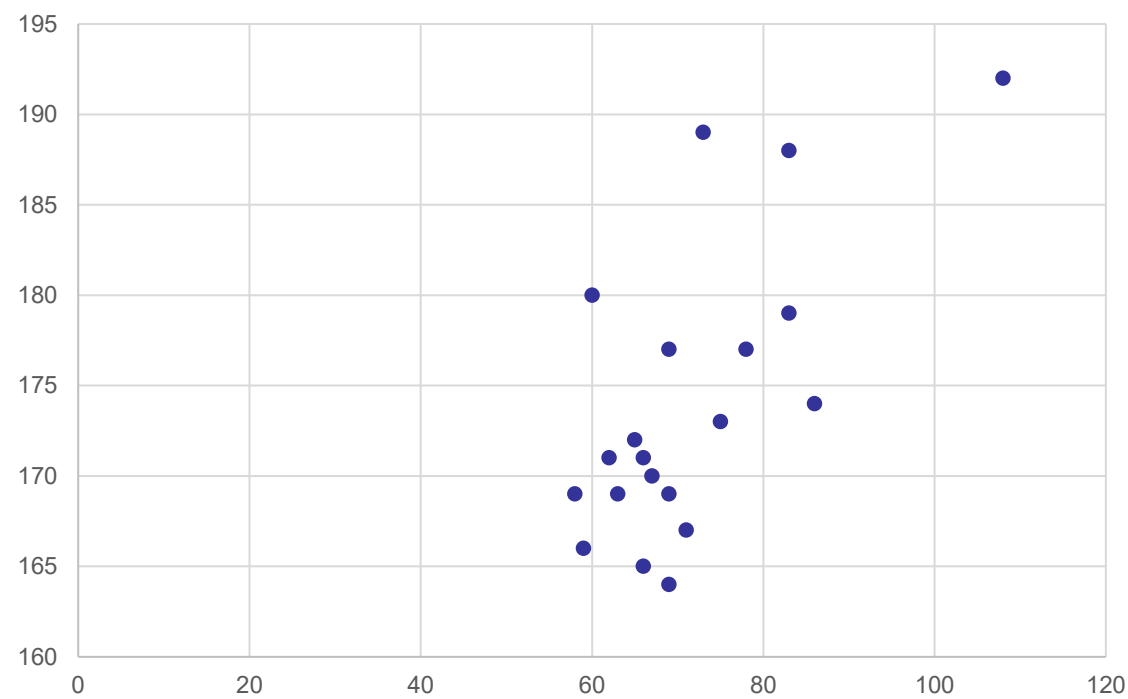
Lineær regression

- Vi undersøger sammenhængen mellem
  - højde og vægt
- Tegn en graf over højde/vægt fra data

ID	Height	Gender	Weight	Blond
1	169	0	58	0
2	171	0	62	1
3	167	0	71	0
4	170	0	67	1
5	177	0	78	0
6	164	0	69	1
7	165	0	66	0
8	169	0	63	1
9	171	0	66	0
10	169	0	69	1
11	180	1	60	0
12	172	1	65	1
13	174	1	86	0
14	179	1	83	1
15	188	1	83	0
16	173	1	75	1
17	177	1	69	0
18	189	1	73	1
19	166	1	59	0
20	192	1	108	1

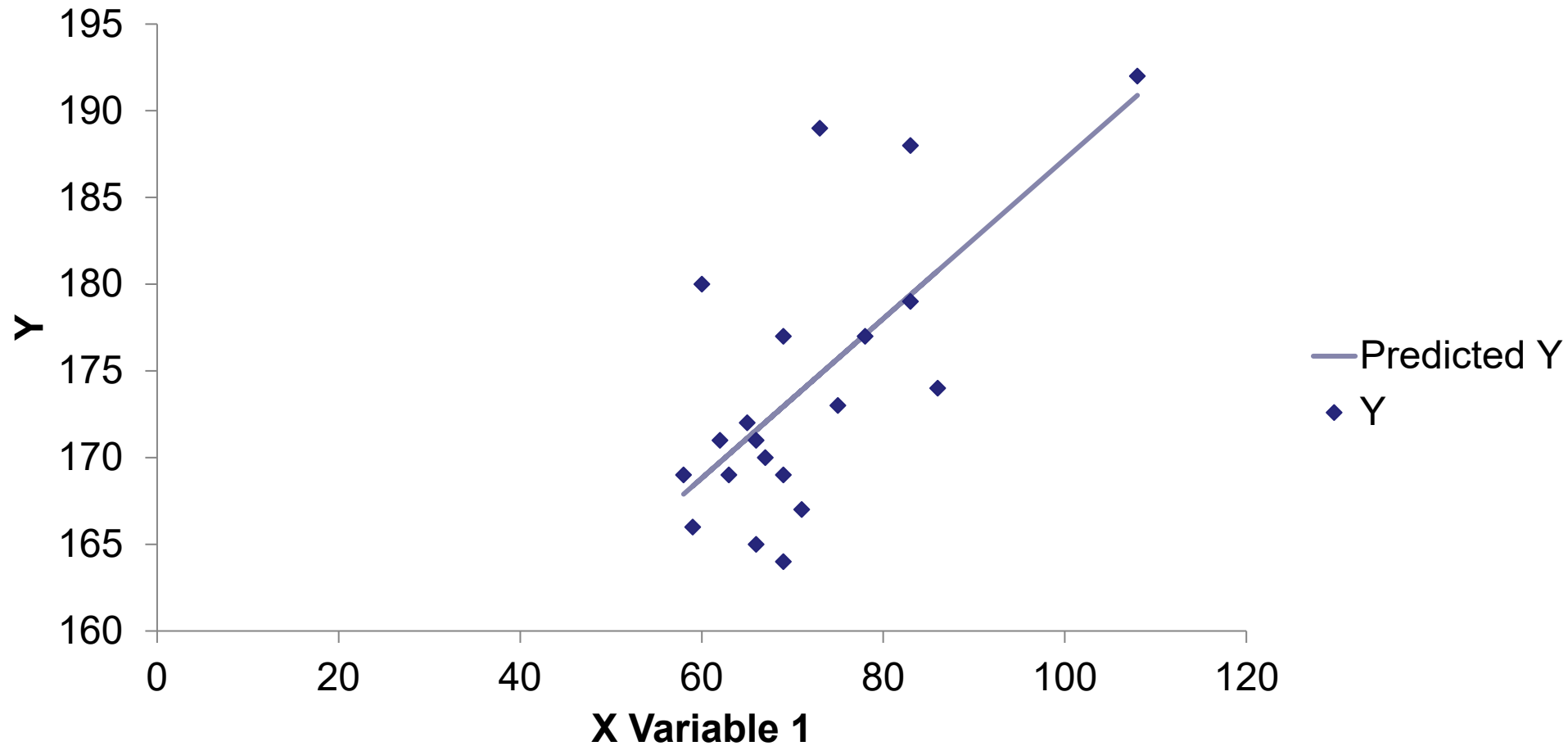
Lineær regression

- Tegn en graf over højde/vægt fra data

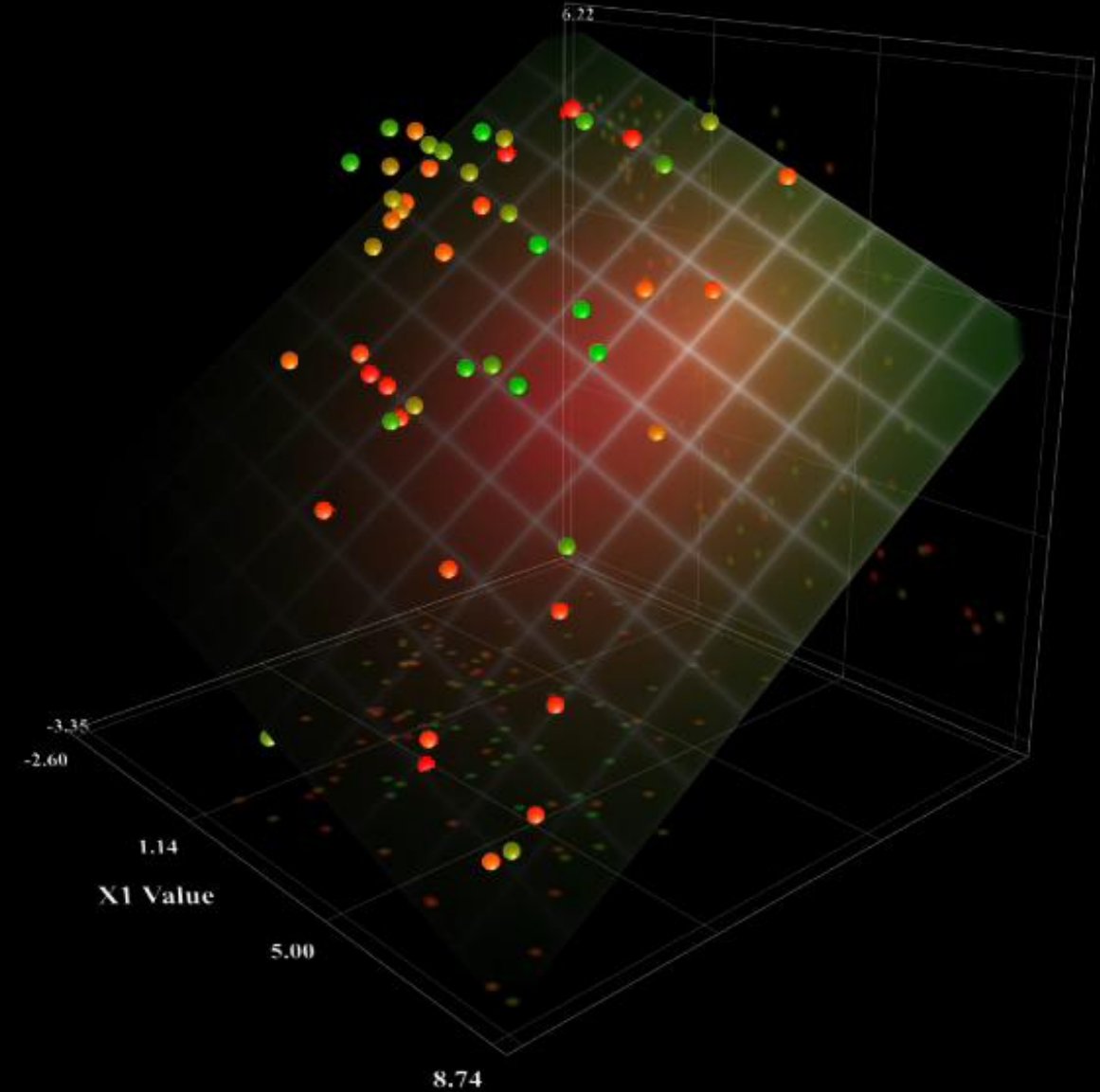

ID	Height	Gender	Weight	Blond
1	169	0	58	0
2	171	0	62	1
3	167	0	71	0
4	170	0	67	1
5	177	0	78	0
6	164	0	69	1
7	165	0	66	0
8	169	0	63	1
9	171	0	66	0
10	169	0	69	1
11	180	1	60	0
12	172	1	65	1
13	174	1	86	0
14	179	1	83	1
15	188	1	83	0
16	173	1	75	1
17	177	1	69	0
18	189	1	73	1
19	166	1	59	0
20	192	1	108	1

- Hvor den samlede afstand er mindst

Multivariabel regression

<https://miabellaai.net/regression.html>

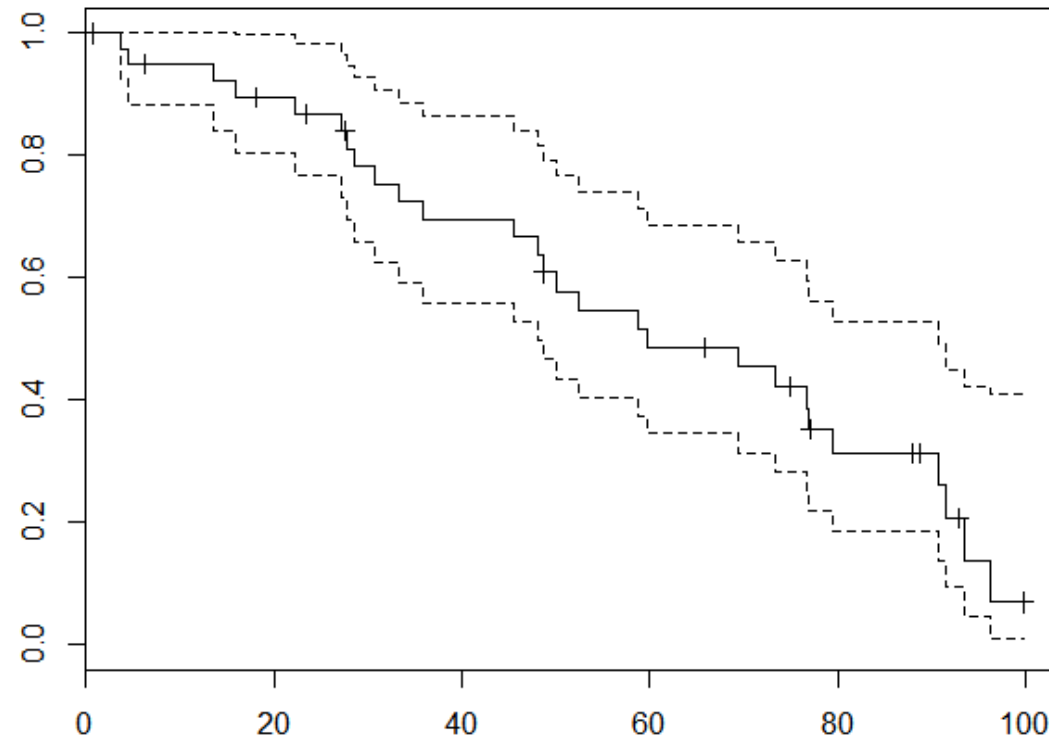
Take-home

- Regression
  - De fleste anvender en generaliseret lineær model (GLM)
    - Minimerer afstanden af observation til de forventede.
      - Residualer
  - Modellen vurderes ud fra residualerne

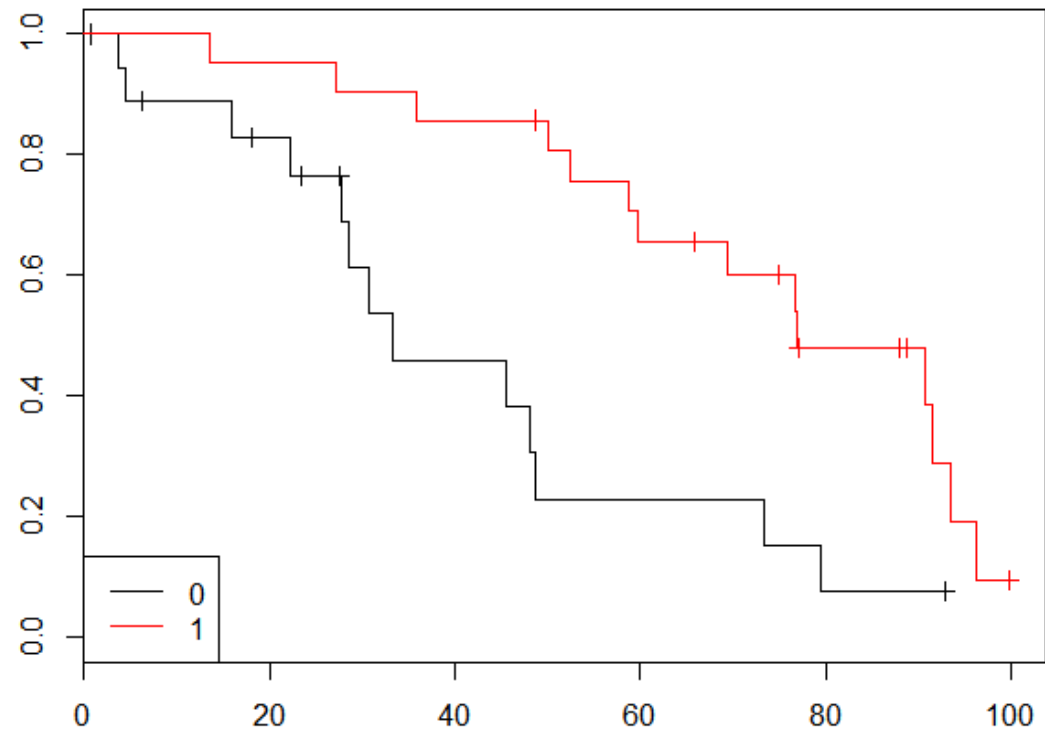
Regression

- Cox-regression
  - Risiko for at dø per tidsenhed
    - Hazard
      - Gruppe mod Gruppe
  - Ratio

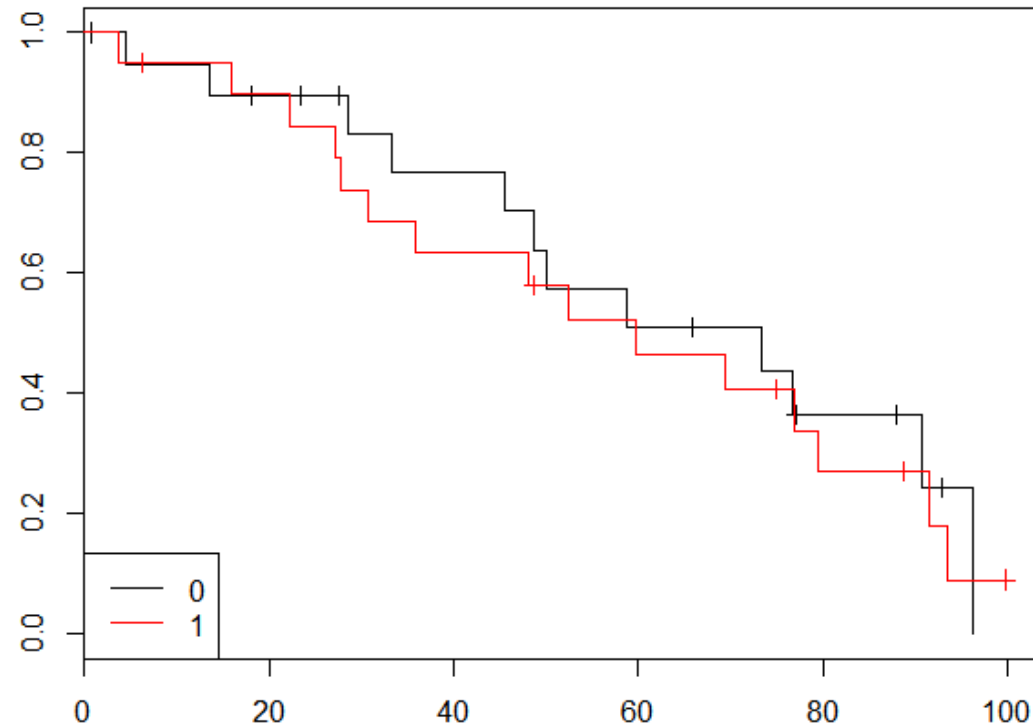
Cox-regression

- Factor 0
  - Hazard ratio:
    - HR: 0,31

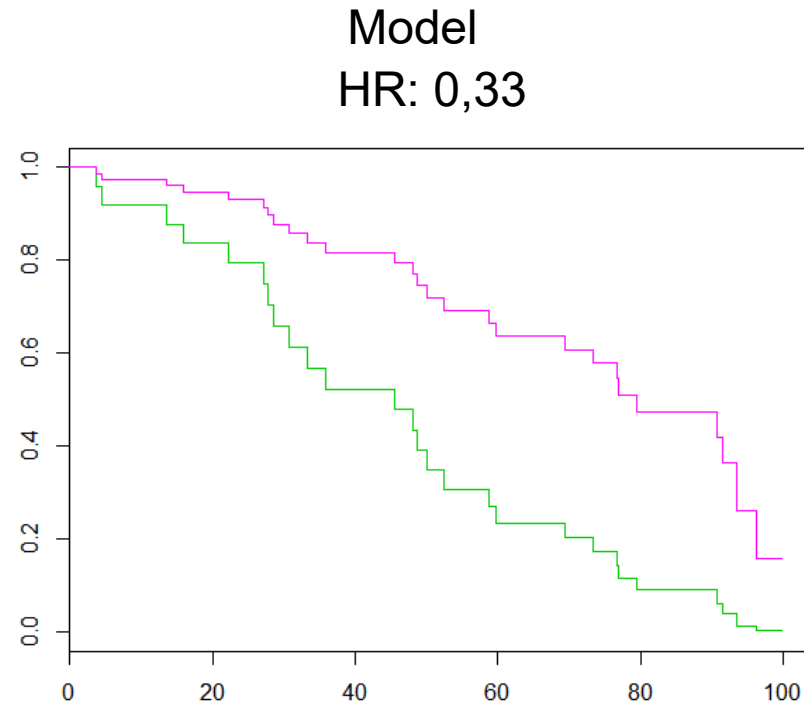
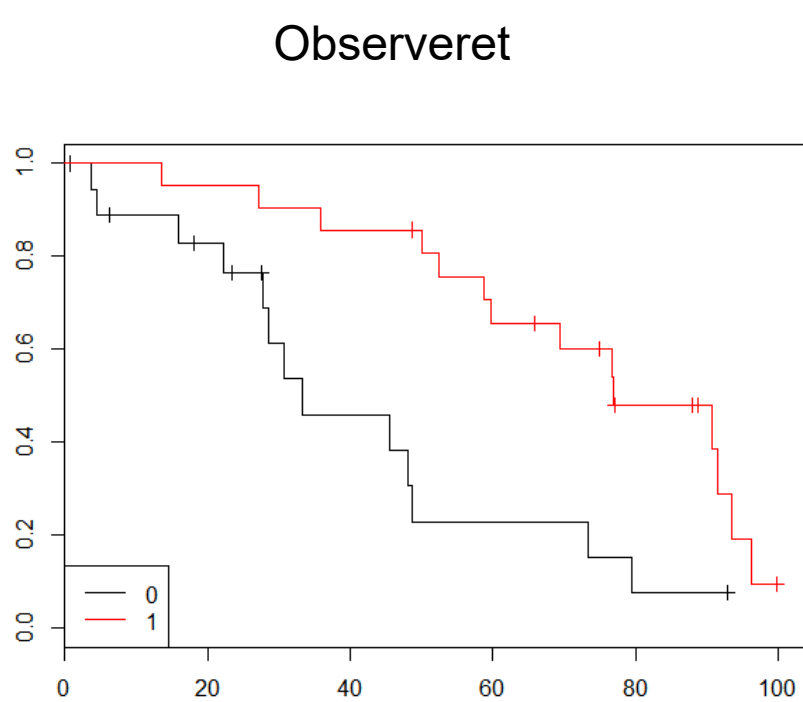
Cox-regression

- Factor 1
  - Hazard ratio:
  - HR: 1,1

Factor0

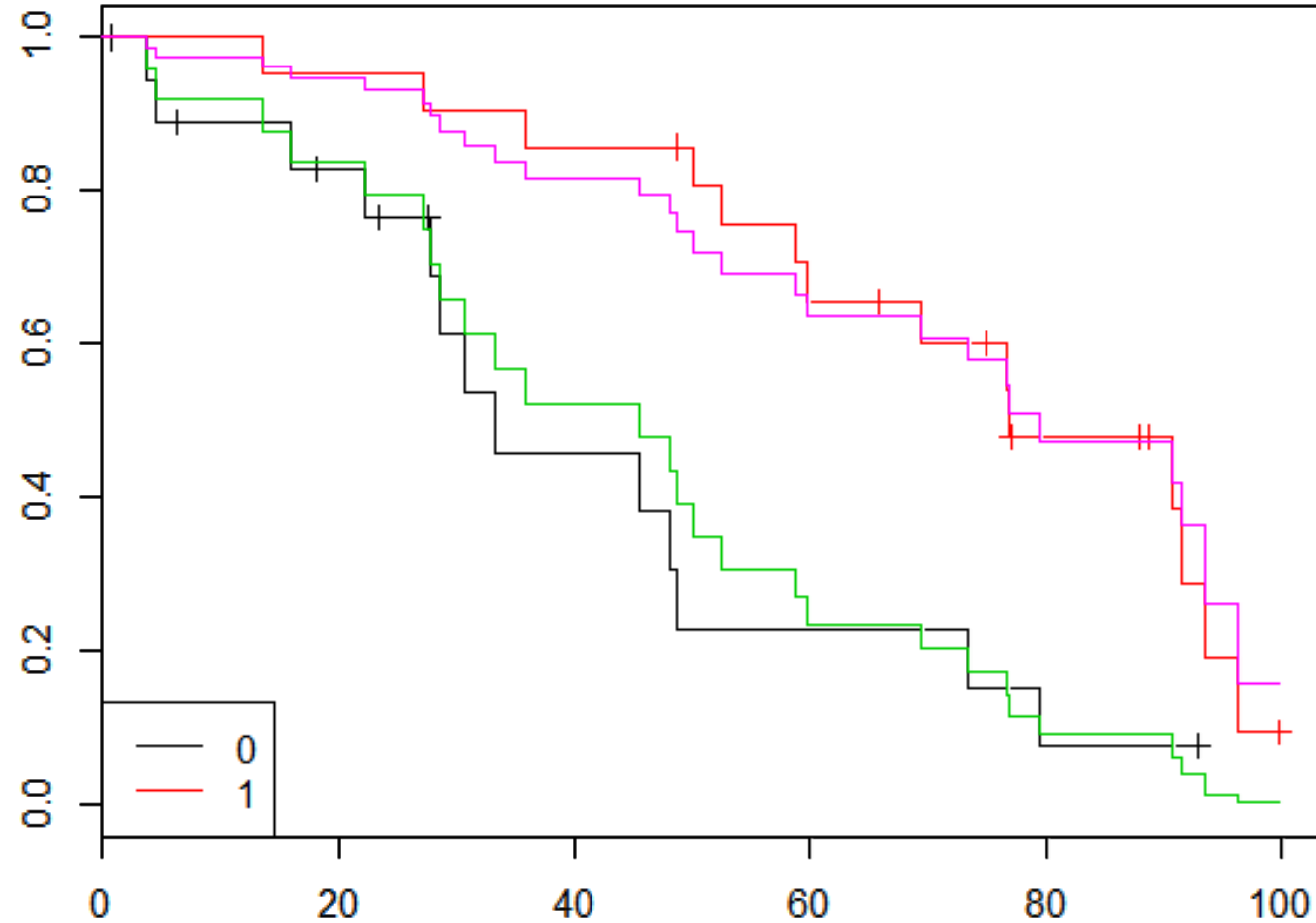
Model vs. Observeret

Hvad er forskellen?

Factor0

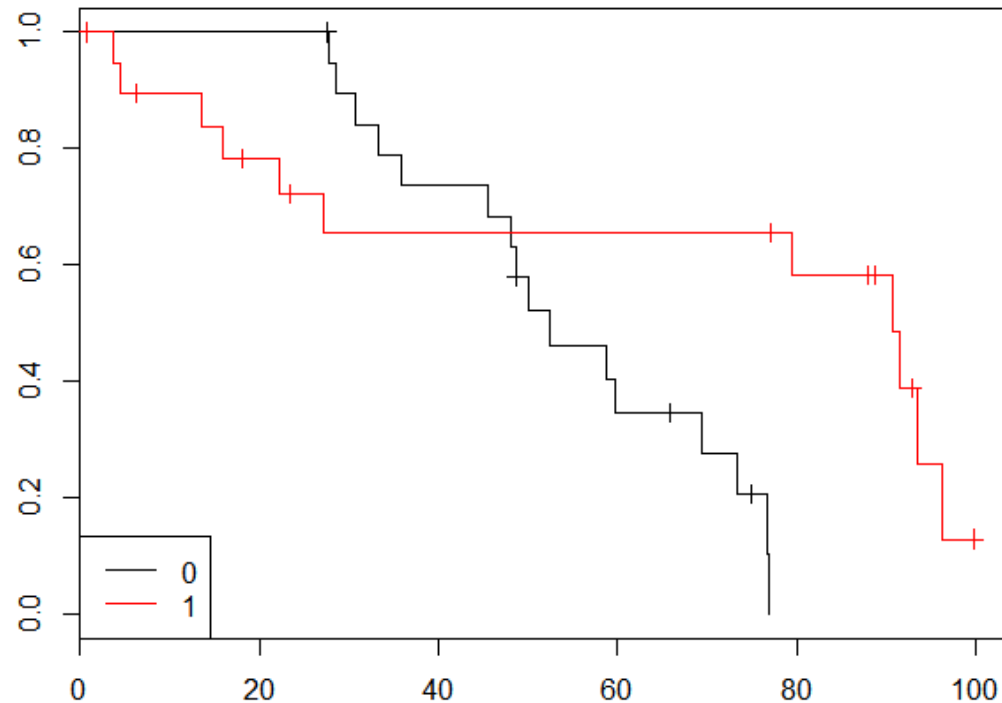
Model vs. Observeret

Cox-regression

- Udfordringer
  - Tolk ratioet

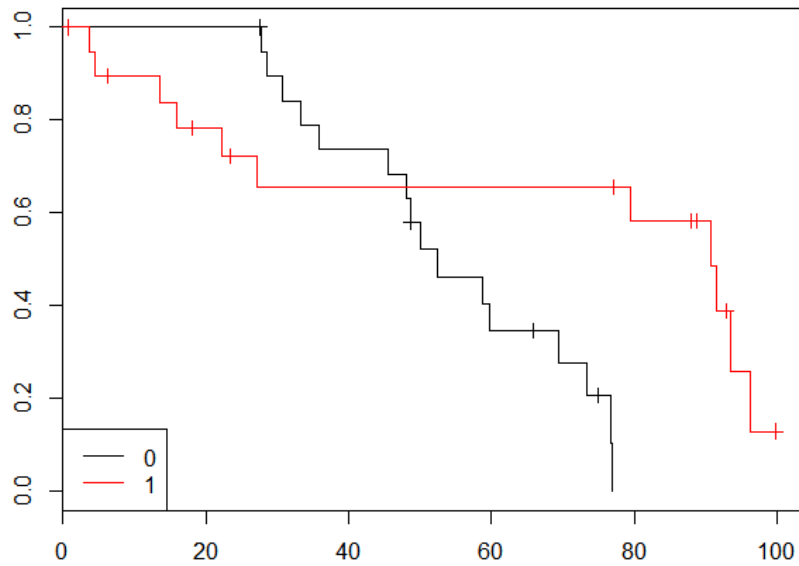
HR: 0,33 (0,12-0,9)

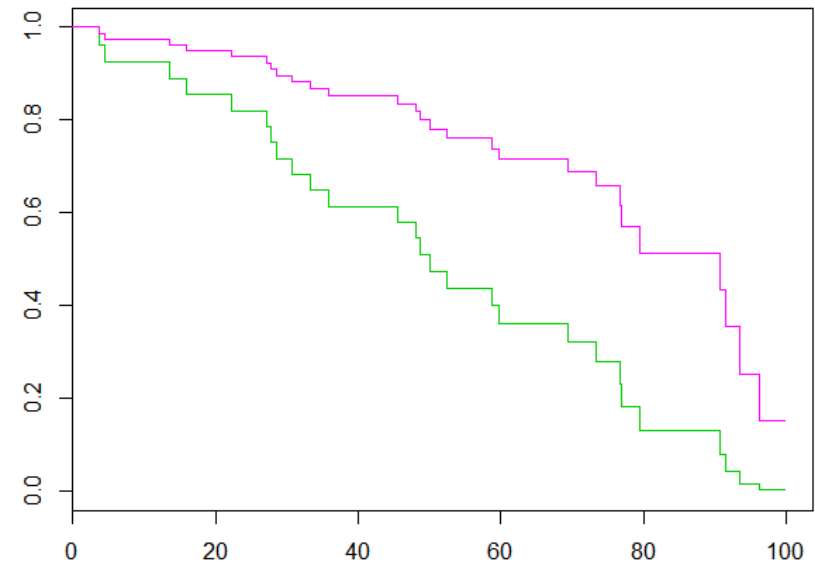
Factor2

Model vs. Observeret

Observeret

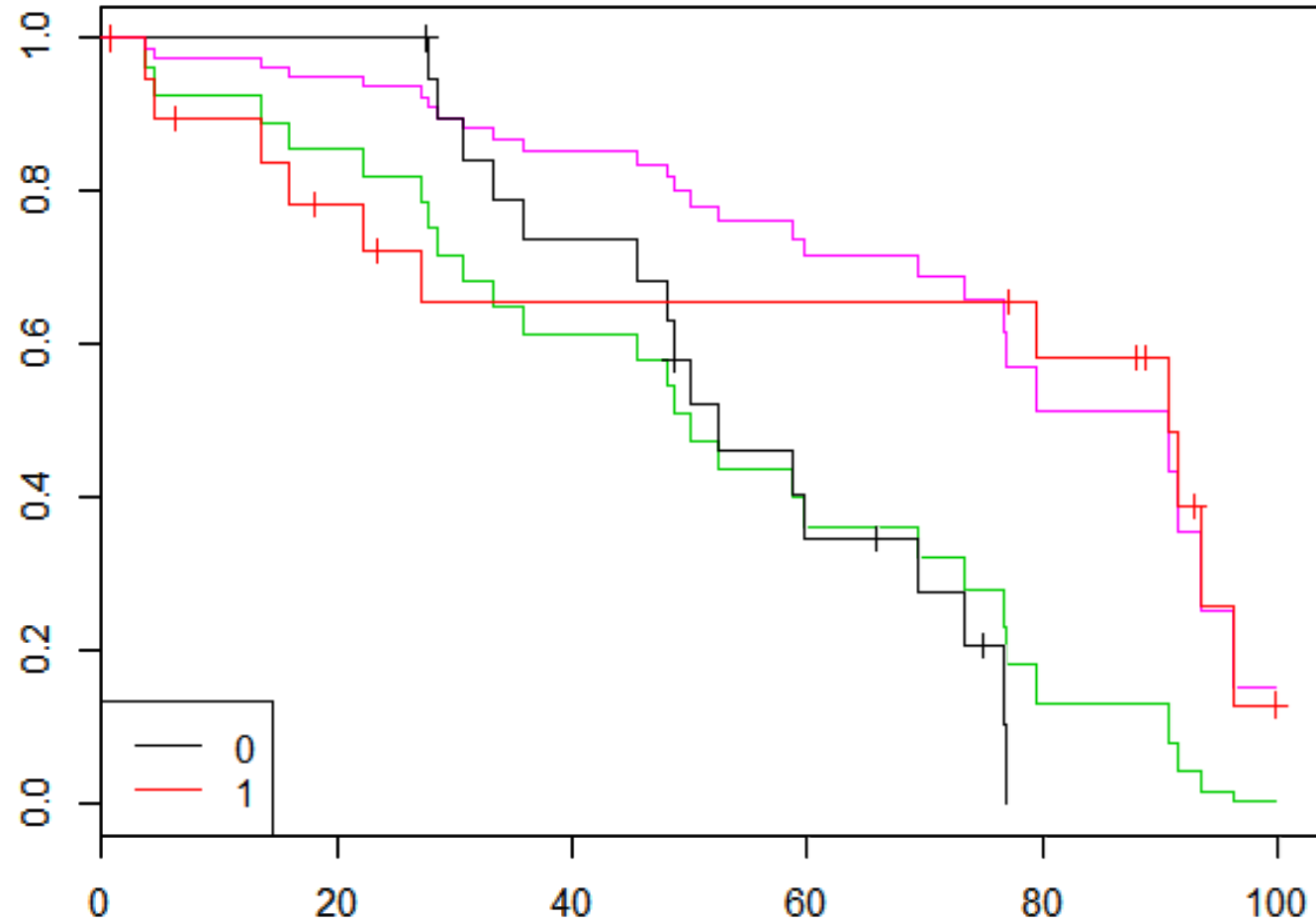

Model
HR: 0,33

Factor2

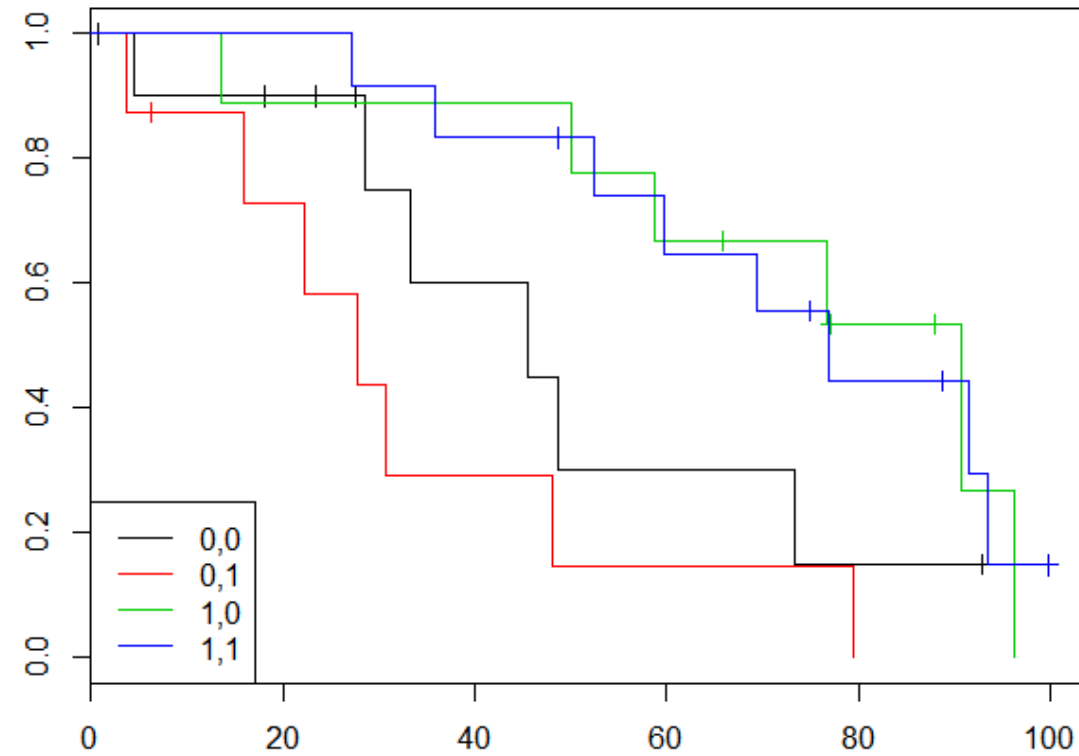
Model vs. Observeret

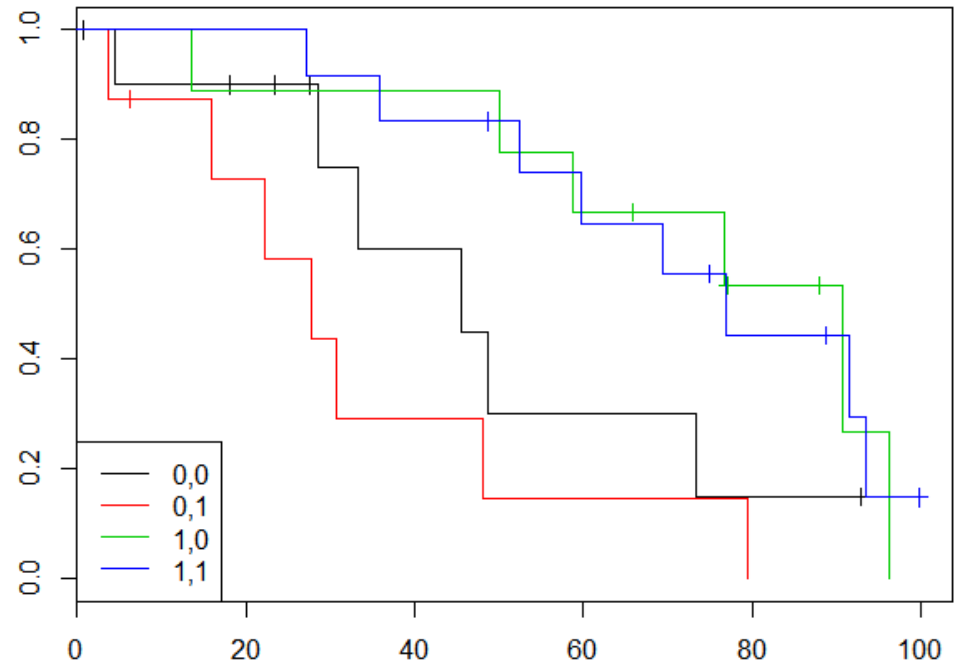
Flere Grupper

- Factor 0 + Factor 1

Flere Grupper

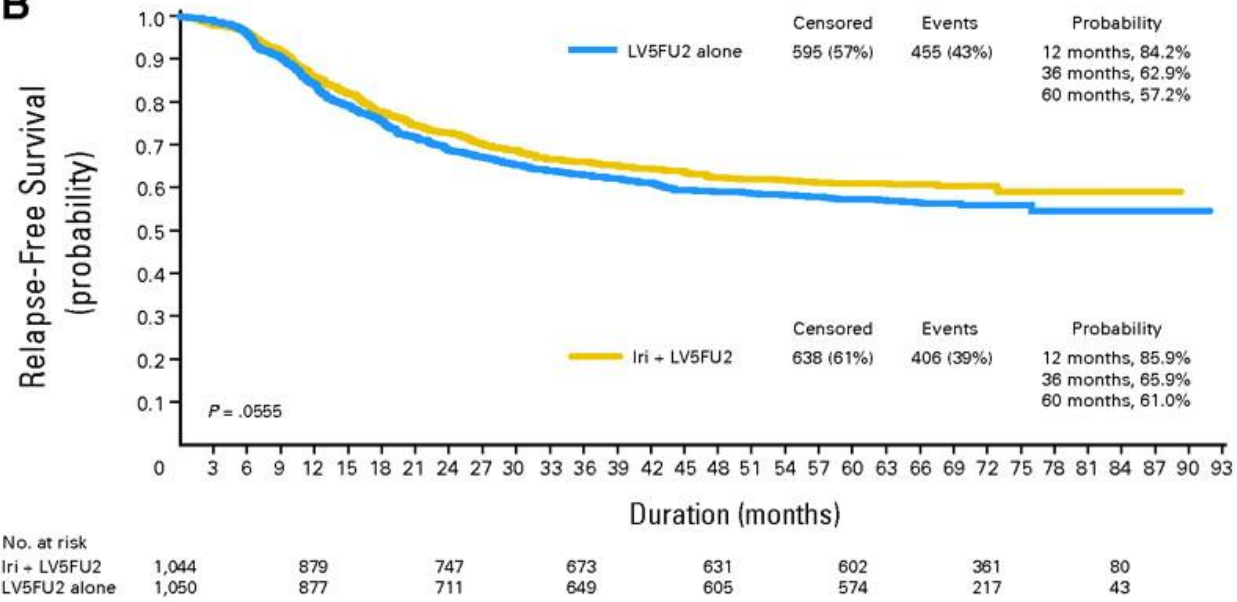
- Teknik
  - Sætte Factor til dens gennemsnit
    - Bestemmer
      - Factor0
      - Factor1
    - Hver for sig
- Factor 1&2
  - Skal være uafhængige
    - Vi tager interaktioner på del 2

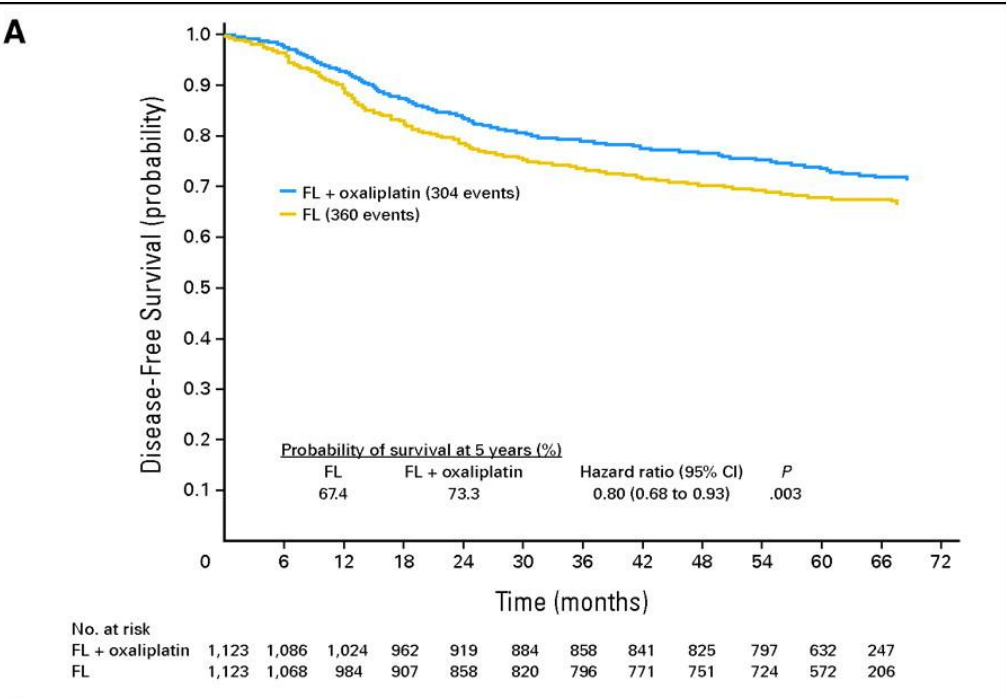
Event definitioner

	OS	DFS	RFS	TTR	CSS	C-CSS
anastomotic relapse						
metastatic relapse						
2 nd primary CRC						
2 nd primary non-colorectal cancer						
death with evidence of recurrence						
death without evidence of recurrence						
death related to protocol treatment						
death from colon cancer cause						
death from non-colon cancer cause						
death from unknown cause						
death from any cause						
lost of follow-up						

B

A

Status

- Du skulle nu gerne have en forståelse for:
  - Stikprøver
  - Variation
  - Styrke-beregninger
  - t-test
  - Chi2 test
  - Log-rank test
  - Konceptet
    - Observeret vs. Forventet
  - Regression
    - Linjær
    - Tid-til-hændelse
  - Basal multivariat analyse

Studie designs/tests

- Korrelationer/sammenhæng
- Sensitivitet/Specificitet/AUC analyser
- Sammenligninger
  - Kontinuerlige
  - Kategoriske
- Tid-til-event statistik
- Regressioner
  - Logistisk
  - Cox

Osv.

Valg af statistisk metode

- Hvad er response?
  - Overlevelse
  - Rask/syg
  - Lyser lidt/lyser meget
  - Sammenhæng mellem 2 undersøgelser
  - Ændring

A misty forest scene with tall, slender trees and a path covered in moss and fallen leaves. The atmosphere is serene and slightly mysterious, with soft light filtering through the canopy.

Dyb indånding

Ingen Panik

Datatyper

- Kontinuerlige variabler
  - 1,2,3,..... ∞
- Kategoriske variabler
  - Let, Moderat, Svær

Standard error of the mean

- Et mål for præcisionen

$$SEM = \frac{SD}{\sqrt{n}}$$

Dyb indånding

Ingen Panik

Konsekvenser

- Variation i måling
  - Stor
    - SEM højere
  - Lille
    - SEM mindre
- Antal patienter
  - Stort
    - SEM falder
  - Lille
    - SEM stiger

Take-home

- Normalfordeling er et centralt princip
- Fordelingen kan beskrives ud fra
  - Gennemsnit og spredning(SD)
- En stikprøve bruges til at estimere den "ægte" værdi
  - Stikprøvens præcision øges ved at lave den større

Kategoriske variabler

- Anvendes ved ikke kontinuerlige data.
  - Eksempler
    - Performance status
    - TNM
    - Køn
  - Beskrives ofte som en fraktion/procent

Test

- Vi vil gerne vide om mænd har højere stadie end kvinder ved diagnosen.

	T1-T2	T3-T4	
Mand	134	93	
Kvinde	32	14	

Test

- Vi vil gerne vide om mænd har højere stadie end kvinder ved diagnosen.
  - 2x2 table
  - χ^2 test

	T1-T2	T3-T4	
Mand	134	93	227
Kvinde	32	14	46
	166	107	273

Baggrund for test

- Observeret vs. Forventet
- Hvis to grupper er ens vil fordelingen af variablen også være ens.
  - Hvis fordelingen er anderledes end forventet
    - Efter compensation for usikkerhed
      - Bestemt af størrelsen på stikprøven
  - Er der en signifikant forskel

Test

- Vi vil gerne vide om mænd har højere stadie end kvinder ved diagnosen.
  - 2x2 tabel
    - Er det en forskel?
      - Chi² test

	T1-T2	T3-T4	
Mand			
Kvinde			
	166	107	273

Test

- Vi vil gerne vide om mænd har højere stadie end kvinder ved diagnosen.
  - 2x2 tabel
    - Er det en forskel?
      - Chi² test

	T1-T2	T3-T4	
Mand			
Kvinde			
	61%	39%	273

Test

- Vi vil gerne vide om mænd har højere stadie end kvinder ved diagnosen.

- 2x2 tabel

- Er det en forskel?

- χ^2 test

	T1-T2	T3-T4	
Mand	138	88	227
Kvinde	28	18	46
	61%	39%	273

Forventet hvis der var ens fordeling af T1-2 og T3-4

Test

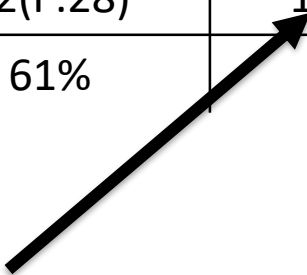
- Vi vil gerne vide om mænd har højere stadie end kvinder ved diagnosen.

- 2x2 tabel

- Er det en forskel?

- Chi² test

	T1-T2	T3-T4	
Mand	134(F:138)	93(F:88)	227
Kvinde	32(F:28)	14(F:18)	46
	61%	39%	273

Under 10 så Fischer's eksakte test

To ting

- En forventning til hvordan verden opfører sig
  - Hypotesen
- Statistik skal hjælpe os med at finde ud af, om den forskel vi observerer, er kausalt forbundet med en intervention/proces, eller et resultat af tilfældig variation.
  - Nul-hypotesen

